

ELITE -TYÖRYHMÄN KOKOUS 9/2015 (YM016:06/2007)

Kokousaika: Tiistai 13.1.2014 klo 9.00 – 15.10

Kokouspaikka: Ympäristöministeriö, Helsinki

Osallistujat:

Janne Kotiaho, Jyväskylän yliopisto (pj.)
Jussi Päivinen, Metsähallitus, luontopalvelut (siht.)
Kai Kaatra, maa- ja metsätalousministeriö
Aulikki Alanen, ympäristöministeriö
Arto Kammonen, Metsähallitus, metsätalous
Harri Karjalainen, Metsähallitus, luontopalvelut
Inka Musta, Metsäteollisuus ry
Matti Seppälä, Suomen metsäkeskus (kohdat 1-4i)
Tomi Hakkari, Keski-Suomen ELY-keskus
Lea Jylhä, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto
Risto Sulkava, Suomen luonnonsuojeluliitto
Saija Kuusela, Suomen ympäristökeskus, luontoympäristökeskus
Saara Lilja-Rothsten, Metsätalouden kehittämiskeskus TAPIO
Atte Moilanen, Helsingin yliopisto (kohdat 1-4i)

Katja Matveinen-Huju, maa- ja metsätalousministeriö (pj. metsä-ELITE)
Jaana Kaipainen, maa- ja metsätalousministeriö (pj. suo-ELITE) (kohdat 1-4i)
Jari Ilmonen, Metsähallitus, luontopalvelut, (vastuuhenkilö sisävesi- ja kosteikkoelinympäristöt)
Katja Raatikainen, Metsähallitus, luontopalvelut (siht. kulttuuri-ELITE)

ASIALISTA

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:12.

2. Asialistan hyväksyminen

- Asialista toimitettu sähköpostilla 8.1.2016
- Liitteet toimitettu 9.1.2015

Päätös:

- i) Hyväksyttiin kokouksen asialista seuraavin lisäyksin: lisättiin kohtaan 4 ”Puheenjohtajan esitys priorisaation kokonaiskuvaksi” sekä kohtaan 7 ”Jari Ilmosen katsaus synergia –dokumenttiin”.
- ii) Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. Painokertoimet lajeille ja luontotyypeille

i) Saija Kuusela esitteli painokerrointyöryhmän laatimat lajien ja luontotyyppien painotusperiaatteet.

Keskusteltiin DD-lajien mahdollisesta huomioimisesta priorisoinnissa. Todettiin, että todennäköisesti monet DD-lajit ovat oikeasti uhanalaisia, mutta niitä ei oteta mukaan tarkasteluun, koska monien elinympäristövaatimukset ovat tuntemattomia.

Nostettiin esille kysymys, että miksi painokerrointyöryhmä oli jättänyt lintudirektiivin linnut pois painokerrointarkastelusta. Yhtenä syynä oli ollut se, että lintudirektiivin lintuja ei ole arvioitu samalla periaatteella suojelutason mukaan kuin luontodirektiivin lajeja, jotka on arvioitu kolmeen luokkaan suotuisa, epäsuotuisa-riittämätön, epäsuotuisa-huono.

Keskusteltiin sisä- ja rannikkovesien luontotyyppien ja lajien mukaan ottamisesta painokerrointarkasteluun. Tuotiin esille, että niiden mukaan ottaminen olisi perusteltua useasta syystä. Sen sijaan EU-Komissio on tuonut esille, että meret ovat erillinen kokonaisuus ja niille on oma 15% tavoite.

Päätös:

i) Hyväksytään painokerrointyöryhmän laatima esitys lajien ja luontotyyppien painokertoimiksi sillä poikkeuksella, että lintudirektiivin lajit, jotka ovat Suomen lajien uhanalaisarviointissa luokissa NT-CR, otetaan huomioon yhdessä luontodirektiivin lajien kanssa samalla painotuksella 0,1. Lintudirektiivin lintujen luokittelussa käytetään Tomi Hakkarin tekemää jaottelua, jossa epäsuotuisa-riittämätön –luokkaan kuuluu Suomen lajien uhanalaisarviointin NT –luokan lajit ja epäsuotuisa-huono -luokkaan VU-CR. Tomi Hakkarin ja Markku Mikkola-Roos vastaavat ko. aineiston keräämisestä 27.1. mennessä.

ii) Sisä- ja rannikkovedet, jotka muodostavat priorisointityössä yhden luontotyyppiryhmän, otetaan mukaan luontotyyppi- ja lajipainokertoimiin, mutta tätä osiota ei voida ottaa mukaan elinympäristöjen väliseen priorisointikaavaan. Sen sijaan sisä- ja rannikkovesille allokoidaan resurssi esimerkiksi pinta-ala- ja lajitietoa hyväksi käyttäen.

iii) Rin-lajit jaotellaan sekä rannikko että perinnebiotooppi elinympäristöihin.

iv) Meriä ei oteta priorisoinnissa huomioon, mutta meret käsitellään loppuraportissa Jan Ekebomin valmisteleman tekstin pohjalta.

v) Sihteeri ja Saija Kuusela toteuttavat 27.1 mennessä teknisen laskennan laji- ja luontotyyppipainokertoimista alaelinympäristöittäin (esim. rämeet, korvet, nevat).

vi) Loppuraporttia varten kaikkien alatyöryhmien tulee listata niitä toimenpiteitä, jotka eivät ole ELITE-excelissä mukana.

4. Tilannekatsaus alatyöryhmien työhön ja aikataulut

i) Puheenjohtaja kertoi tilannekatsauksen urbaaninelinympäristöjen ja peltojen osalta. Urbaaninelinympäristöjen työ on vaiheessa mutta kerittäneen saamaan mukaan samalla menetelmällä viimeistään lopulliseen priorisointiin. Peltoelinympäristöjen osalta tilanne on hyvä ja viimeistelyvaiheessa.

Sihteeri kertoi tilannekatsauksen kallio, rannikko, tunturi –elinympäristöjen osalta. Kallioluontotyyppien osalta työtä on viety eteenpäin Tytti Kontulan (SYKE) johdolla. Sihteeri pitää palaverin Kontulan kanssa 14.1. Rannikkoluontotyyppien osalta työtä on viety eteenpäin Kasper Koskelan (MH) johdolla, ja sihteeri pitää palaverin Koskelan kanssa 16.1. Tunturiluontotyyppien osalta työtä on viety eteenpäin Elisa Pääkön (MH) johdolla. Puheenjohtaja ja sihteeri osallistuivat tunturipalaveriin 9.1. Palaverissa oli mukana edustajat LUKEsta sekä Paliskuntain yhdistyksestä.

Jaana Kaipainen antoi tilannekatsauksen soiden osalta. Suo-ELITEn sihteerit ovat tehneet ensimmäisen esityksen menetelmäpaletiksi, jota on käsitelty Suo-ELITEn kokouksessa. Seuraavaksi sihteerit tekevät saatujen kommenttien perusteella seuraavaan kokoukseen uuden esityksen.

Katja Matveinen-Huju kertoi, että Metsä-ELITE on pitänyt kaksi kokousta yhdessä Atte Moilasan kanssa. He ovat poistaneet, lisänneet sekä jakaneet osiin ELITE-excelissä muutamia toimenpiteitä. Myös PECF- ja FSC -sertifioinnit on otettu mukaan. Lisäksi lehtojen vaikutusarviointeja on tarkistettu. Sihteerityön osalta on tulossa ongelmia, koska Saara Lilja-Rothsten ei pysty enää allokoimaan työaikaansa priorisointityöhön paljoo. Metsä-ELITEn seuraava kokous on 29.1.

- ii) Puheenjohtajan esitteli kaavion priorisaation kokonaiskuvasta (liite) sekä tulevista aikatauluista.

Nostettiin esille, että mm. työllisyys ja sosiaalinen hyväksyttävyyys on otettava huomioon lopullisessa priorisoinnissa. Lisäksi tuotiin esille tarve kuvata, miten otetaan huomioon ns. erityiskohteet, jotka pienialaisuuden, toimenpiteiden korkeiden kustannusten tms. vuoksi eivät korostu priorisointikaaviossa, mutta joista tiedämme, että niihin tulee kohdentaa toimenpiteitä. Esitettiin, että priorisoinnissa tulisi ottaa jollain tapaa huomioon jo toteutetut toimenpiteet ja olemassa olevat keinot (esim. ohjelmat tms.), joihin on jo päätetty kohdentaa resursseja. Todettiin, että loppuraportissa on tuotava selkeästi esille, mikäli esitetyt toimenpiteet edellyttävät lainsäädännöllisiä muutoksia.

Keskusteltiin, mitä priorisointikaavion ylätasolla tulisi ottaa monimuotoisuuden lisäksi huomioon. Esitettiin näkemys, jonka mukaan ylätasolla ei tulisi ottaa huomioon muuta kuin monimuotoisuus. Toisaalta nostettiin esille, että ylätasolla tulisi ehkä huomioida erityisesti hiilen sidonta, ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä synergioihin liittyen toimenpiteiden vaikutukset vesielin ympäristöihin. Esitettiin myös näkemyksiä, että toimenpiteen vaikutusta hiilen sidontaan ja ilmastonmuutokseen voisi painottaa muita tekijöitä enemmän ekosysteemipalveluissa. Korostettiin, että toimenpiteiden kustannustehokkuudesta puhuttaessa on tarkennettava, että kyse on monimuotoisuuteen liittyvästä kustannustehokkuudesta.

Päätös:

- i) Alatyöryhmien puheenjohtajat ja sihteerit toimittavat alustavat elinympäristö- / alaelinympäristökohtaiset menetelmäpaletit sekä ELITE-excelit puheenjohtajalle ja sihteerille 27.1. mennessä
- ii) Työllisyyttä ei huomioida osana ekosysteemipalveluja vaan vaikutuksia työllisyyteen tarkastellaan osana loppuraporttia

- iii) Ekosysteemipalvelu- ja työllisyysvaikutuksista laaditaan loppuraporttiin taulukko, josta priorisaation vaikutukset ilmenevät selkeästi.
- iv) Lopullisessa priorisoinnissa huomioidaan myös sisä- ja rannikkovedet
- v) Pyydetään työryhmän jäseniä listaamaan lopullisessa priorisoinnissa huomioitavia tekijöitä. Tähän liittyen sihteeri laittaa pyynnön työryhmän jäsenille ja pyytää listausta muista huomioitavista tekijöistä sähköpostilla.
- vi) Aikataulu:
 3.2 Elinympäristöjen välisen priorisaation ja menetelmäpalettien ensimmäinen käsittely
 10.3 Elinympäristöjen välisen priorisaation ja menetelmäpalettien hyväksyntä
 24.3 Seminaari
 Huhti-toukokuussa loppuraportin kirjoitus
 26.5 Loppuraportin luovutus ja projektin päätösjuhllaisuudet

5. Seminaari

Puheenjohtajan esitteli seminaariohjelmaluonnosta. Seminaari on liitetty osaksi vuotuista SYKEN soiden ja metsien ennallistamisen neuvottelupäiviä. Yhteistyötahona on mukana myös Ympäristötiedon Foorumi (YTF).

Korostettiin, että CBD:n ja EU:n BD-strategian 15% heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamistavoitetta tulee jollain tapaa käsitellä ja oleellinen termistö pitää vääntää rautalangasta. Kohderyhmä on mietittävä tarkkaan ja keskusteluille tulee antaa riittävästi tilaa ohjelmassa. Korostettiin, että toimenpiteiden ja elinympäristöjen välinen priorisaatio tulee olla puheenjohtajan puheen keskiössä. Aulikki Alasen ja Kai Kaatran loppupuheenvuorossa tulee luoda katsaus tulevaisuuteen tyyliin ”miten tästä eteenpäin”. Myös meneillään olevat elinympäristöjen tilaa edistävät toimenpiteet (mm. METSO-ohjelma) tulee esitellä.

Päätös:

- i) Puheenjohtaja jatkaa ohjelman valmistelua saatujen kommenttien perusteella.
- ii) Saija Kuusela ja puheenjohtaja valmistelevat ennakkokutsun yhdessä YTF:n sekä viestintähenkilöiden (mm. YM:n Ulla Ahonen) kanssa ensitilassa ja laittavat sen jakoon. YTF vastaa ilmoittautumisten vastaanottamisesta.
- iii) Puheenjohtaja kommentoiduttaa työryhmällä esitelmäänsä hyvissä ajoin ennen seminaaria.

6. Tiedoksi

- i) Puheenjohtaja ja sihteeri ovat edelleen pitäneet työkokouksia ja avustaneet kaikkia alatyöryhmiä ELITE -menetelmän käytössä.

Päätös:

- i) Merkitään tiedoksi.

7. Muut asiat

Jari Ilmonen esitteli sisävesien ja soiden ELITE- menetelmiin liittyvän synergiakatsauksen.

Päätös

- i) Jari jatkaa vesielin ympäristöjen ja muiden elinympäristöjen välisten synergioiden selvittämistä yhteistyössä alatyöryhmien kanssa. Jari toimittaa tarkastelun 27.1. mennessä puheenjohtajalle ja sihteerille.
- ii) Alatyöryhmät tekevät tiiviisti yhteistyössä toistensa kanssa synergiatarkastelut muiden elinympäristöjen välillä oman elinympäristönsä näkökulmasta katsoen.

Keskusteltiin loppuraportista, johon kaivattiin pikaisesti ohjeistusta koskien mm. kirjoitusvastuita, sisällysluetteloa, käytettävää termistöä ja viittauskäytäntöä. Puheenjohtaja totesi, että teksti on viitattua perinteiseen tapaan esim. Kuusela ym. 2013.

Päätös:

Puheenjohtaja laatii ensitilassa lyhyen ohjeen loppuraportin kirjoitusohjeista alatyöryhmille. Loppuraporttiasiat otetaan esille seuraavassa kokouksessa.

8. Seuraavat kokoukset

3.2. 2015 kokopäivä (9.00-16.00), MMM

10.3. 2015 kokopäivä (9.00-16.00), YM

24.3.2015 Seminaari, Tieteiden talo

Huhti- ja toukokuuhun sijoitettiin kokouksia Doodle kyselyn perusteella seuraavasti:

31.3.2015

23.4.2015

5.5.2015

20.5.2015

26.5.2015 loppuraportin luovutus.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:10.

Muistion jakelu:

-ELITE-työryhmän jäsenet, varajäsenet sekä pysyvät asiantuntijat

-Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestäväen käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman 2006–2016 toteutusta ja seuranta edistävän työryhmä (pj. ja sihteeri)